

Sygn. akt IV CSK 137/14

POSTANOWIENIE

Dnia 15 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Strzelczyk

Protokolant Izabela Czapowska

w sprawie z powództwa A. P.

przeciwko Skarbowi Państwa - Staroście Powiatowemu w O.

i

Wojewodzie W.

o zapłatę,

na rozprawie w Izbie Cywilnej

w dniu 15 stycznia 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 8 listopada 2013 r.,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 2 700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w O., uwzględniając w całości powództwo A. P., wyrokiem z dnia 5 marca 2013 r. zasądził na jego rzecz od pozwanego Skarbu Państwa - Starosty Powiatowego w O. kwotę 222.300 zł z ustawowymi odsetkami od 14 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty (punkt I. wyroku) i kwotę 20.332 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt II. wyroku) oraz orzekł o kosztach sądowych (punkt III).

Na skutek apelacji pozwanego kwestionującej wyrok Sądu Okręgowego w całości, Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 8 listopada 2013 r. „zmienił punkt pierwszy zaskarżonego wyroku o tyle, że datę początkową biegu odsetek ustalił na 5 marca 2013 r.” (punkt I tego wyroku), „oddalił powództwo i apelację w pozostałych częściach” (punkt II wyroku) i orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego (punkt III).

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył skargą kasacyjną powód wskazując, że wyrok zaskarża „w części dotyczącej początkowej daty biegu terminu płatności odsetek ustawowych tj. w zakresie pkt I. powyższego wyroku”. We wnioskach kasacyjnych skarżący domagał się „uchylenia wyroku w zaskarżonej części i orzeczenia co do istoty sprawy przez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 59.587,30 zł tytułem odsetek ustawowych za okres od dnia 14 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty, tj. 6 grudnia 2013 r.”, ewentualnie uchylenia wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części i przekazania w tym zakresie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Skarga kasacyjna została oparta na podstawie naruszenia prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.), to jest naruszeniu art. 481 § 1 w związku z art. 455 k.c. przez „błędą wykładnię polegającą na przyjęciu, że odsetki ustawowe przysługują powodowi dopiero od dnia wyrokowania sądu pierwszej instancji, podczas gdy pozwany pozostawał w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia już z chwilą odmowy wypłaty odszkodowania, co w konsekwencji spowodowało zasądzenie odsetek do daty późniejszej”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c., skarga kasacyjna powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego jest wnoszona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części, powinna także zawierać wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę tego orzeczenia w określonym zakresie. Jeżeli orzeczenie jest skarżone w części, skarżący ma obowiązek wyraźnego i dokładnego oznaczenia części zaskarżonej orzeczenia oraz odpowiednio do wskazanego zakresu zaskarżenia powinien sformułować wniosek bądź wnioski skargi, jest to bowiem niezbędne do określenia granic kognicji Sądu Najwyższego (art. 398¹³ § 1 k.p.c.). Dodać można, że spełnienie wymagań, o których mowa w art. 398⁴ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c. wiąże się nie tylko z koniecznością precyzyjnego określenia zakresu zaskarżenia i zgodnego z nim zakresu uchylenia bądź uchylenia i zmiany kwestionowanego orzeczenia sądu drugiej instancji, ale niezbędne jest ponadto skoordynowanie tych zakresów z wartością przedmiotu zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2007 r., V CSK 309/07, OSNC-ZD 2008, nr C, poz. 81, z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 64/13, niepubl. oraz z dnia 24 kwietnia 2013 r., III CSK 77/13, niepubl.). Nie wymaga natomiast szczególnego dowodzenia, że zakres zaskarżenia i wnioski kasacyjne muszą korespondować z treścią zarzutów podniesionych w ramach powołanej w skardze podstawy kasacyjnej i ich uzasadnieniem (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2009 r., V CNP 40/09, niepubl. oraz z dnia 12 kwietnia 2001 r., II CZ 16/01, niepubl.). Wysoki stopień sformalizowania skargi kasacyjnej powoduje więc, że jej elementy konstrukcyjne ujęte w art. 398⁴ § 1 pkt 1, 2 i 3 k.p.c. muszą pozostawać we wzajemnej harmonii. Rozdźwięk pomiędzy nimi jest wystarczający do odrzucenia skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej, bo niewypełniającej ustawowych wymagań.

Jak wyżej wskazano, jeżeli wyrok jest zaskarżony w części, obowiązkiem wnoszącego skargę jest wyraźne i dokładne oznaczenie części zaskarżonej. Część zaskarżona to ta, której uchylenia lub uchylenia i odpowiedniej zmiany oczekuje skarżący, zgodnie ze swoim interesem. Interes ten występuje w razie pokrzywdzenia (*gravaminis*) i polega na niekorzystnej dla strony różnicy między zgłoszonym przez nią żądaniem a treścią rozstrzygnięcia. Przesłanka *gravaminis* pozwala więc przyjąć, że w części, w której orzeczenie jest korzystne dla

skarżącego, skarga kasacyjna jest wyłączona, ze względu na brak pokrzywdzenia. Pokrzywdzenie orzeczeniem (*gravamen*) jest więc przesłanką dopuszczalności środka zaskarżenia, w tym i skargi kasacyjnej (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC z 2014 r., nr 11, poz. 108). Jeżeli zatem kwestionowane skargą kasacyjną orzeczenie nie rozstrzyga niekorzystnie o żądaniu strony, skarga kasacyjna skierowana przeciwko takiemu rozstrzygnięciu jako niedopuszczalna podlega odrzuceniu.

Z powyższego wynika, że prawidłowo oznaczony zakres zaskarżenia może przesądzić o dopuszczalności skargi kasacyjnej. Zakresem zaskarżenia wskazanym przez stronę Sąd Najwyższy jest związany. Ponieważ skarga kasacyjna przysługuje od wyroku sądu drugiej instancji, strona oznaczając zakres zaskarżenia powinna uwzględniać treść art. 385 i art. 386 § 1-4 k.p.c., z których wynika sposób orzekania przez ten sąd, a więc treść rozstrzygnięć tego sądu czyli sposób ustosunkowania się do wniesionej apelacji.

W sprawie niniejszej sąd drugiej instancji uwzględnił apelację pozwanego częściowo. Zgodnie z art. 386 § 1 k.p.c. w razie uwzględnienia apelacji sąd drugiej instancji zmienia zaskarżony wyrok i orzeka co do istoty sprawy. Tak więc, zmieniając częściowo z apelacji pozwanego wyrok sądu pierwszej instancji, Sąd Apelacyjny w oznaczonym zakresie orzekł co do istoty sprawy. Wskazując w skardze kasacyjnej zakres zaskarżenia skarżący jako zaskarżony wskazał punkt pierwszy wyroku Sądu Apelacyjnego. Tymczasem, rozstrzygnięcie z tego punktu odpowiada uregulowaniu z art. 385 k.p.c., nie narusza bowiem tej części wyroku sądu pierwszej instancji, mocą której zasądzono na rzecz powoda kwotę 222.300 zł, z odsetkami ustawowymi od 5 marca 2013 r., jako że w tej części apelacja pozwanego została oddalona. Jest to więc rozstrzygnięcie po pierwsze dla powoda korzystne i po drugie, jest też jasne, że zarzuty naruszenia prawa materialnego sformułowane w ramach podstawy kasacyjnej z art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c. przeciwko temu rozstrzygnięciu nie kierują się.

Na podstawie tych zarzutów i częściowo wniosku kasacyjnego, w którym skarżący domaga się zasądzenia skapitalizowanych odsetek ustawowych, za okres od 14 kwietnia 2011 r. do 6 grudnia 2013 r., wnioskować należy, że zamiarem

skarżącego było zaskarżenie wyroku Sądu Apelacyjnego w części oddalającej powództwo o zapłatę odsetek ustawowych od kwoty 222.300 zł za okres od 14 kwietnia 2011 r. do dnia 4 marca 2013 r. Rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego o oddaleniu w tej części powództwa jest rozstrzygnięciem co do istoty sprawy wydanym, w myśl art. 386 § 1 k.p.c., na skutek częściowego uwzględnienia apelacji pozwanego i to rozstrzygnięcie jest dla skarżącego niekorzystne. Nie jest ono jednak objęte punktem pierwszym wyroku Sądu Apelacyjnego ale punktem drugim tego wyroku, który nie został w skardze kasacyjnej wskazany jako zaskarżony. Wnioskowanie, że zamiarem skarżącego powoda było zaskarżenia niekorzystnego dla niego orzeczenia co do istoty sprawy nie prowadzi jednak do odmiennej oceny wniesionej przez niego skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej skoro, jak wskazano, oznaczonym przez stronę zakresem zaskarżenia Sąd Najwyższy jest związany. Ukształtowanie przez ustawodawcę skargi kasacyjnej tak co do formy jak i treści jako pisma procesowego wyjątkowo sformalizowanego wyklucza poczytywanie jej wad konstrukcyjnych za niedokładności nie stanowiące przeszkody do jej rozpoznania.

Nie można też nie zauważyć, że skoro powództwo zostało oddalone co do odsetek ustawowych od kwoty 222.300 zł za okres od 14 kwietnia 2011 r. do 4 marca 2013 r., skarżący nie mógł domagać się tych odsetek za okres do 6 grudnia 2013 r. W postępowaniu ze skargi kasacyjnej roszczenie o zapłatę odsetek stało się roszczeniem głównym i mogło być przedmiotem tego postępowania tylko w takim zakresie w jakim zostało przez sąd powszechny oddalone; należy wykluczyć w tym postępowaniu dopuszczalność rozszerzenia żądania (art. 383 w związku z art. 398²¹ k.p.c.).

Z powyższych względów Sąd Najwyższy odrzucił skargę kasacyjną pozwanej na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie 98 § 1 i § 3 w związku art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 1150) oraz na podstawie § 6 pkt 6 oraz § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności

adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 461).